

Regeringens skrivelse

1988/89: 147

med redogörelse för den svenska
krigsmaterielexporten år 1988

Skr.
1988/89: 147

Regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 27 april 1989 samt överlämnar en i utdraget angiven redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1988.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Anita Gradin

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 april 1989

Närvarande: statsministern I. Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström, Persson

Föredragande: statsrådet Gradin

Skrivelse med redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1988

Den svenska tillverkningen, försäljningen och exporten av krigsmateriel kontrolleras av statsmakterna.

Tillverkning och tillhandahållande regleras genom lagen (1983:1034, ändrad senast 1988:559) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m. m. (tillverkningslagen) och förordningen (1983:1036, ändrad senast 1988:562) i samma ämne. Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 1984.

I tillverkningslagen föreskrivs att tillverkning av krigsmateriel inte får ske utan regeringens tillstånd. Vidare krävs tillstånd för att försälja, utbjuda mot vederlag eller förmedla krigsmateriel, uppfinning avscende krigsmateriel och metod för framställning av sådan materiel.

För utövande av kontroll över tillverkning och försäljning av krigsmateriel inrättades år 1935 krigsmaterielinspektionen (KMI), som numera finns inom utrikesdepartementets handelsavdelning. Berörda företag är skyldiga att till KMI avge deklARATIONER rörande tillverkning, import och försäljning av krigsmateriel. År 1988 infördes även en rapporteringsskyldighet beträffande uppdrag som lämnats åt någon annan att tillverka krigsmateriel.

Statliga myndigheter som t. ex. affärsverket FFV har hittills inte stått under KMI:s kontroll enligt tillverkningslagen, och har därigenom inte haft någon redovisningsskyldighet. Regeringen har i proposition 1988/89:133 föreslagit att lagen ändras så att den omfattar även statliga affärsverk.

På grundval av uppgifterna från de statliga och privata företagen upprättar KMI statistik. En sammanställning av materialet görs årsvis. Sedan den 1 januari 1988 sker viss registrering av det statistiska underlaget med automatisk databehandling.

I Sverige råder sedan länge ett generellt förbud mot export av krigsmate-

riel. Regeringen kan dock medge undantag från förbudet. Att en utförsel på detta sätt tillåts har sin grund i vår säkerhetspolitik och den därav betingade nödvändigheten av att kunna upprätthålla en hög självförsörjningsgrad avseende krigsmateriel.

Reglerna om krigsmaterielexport finns numera i lagen (1988: 558) om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m. m. (utförsellagen) och dithörande förordning (1988: 561). Båda författningarna trädde i kraft den 1 juli 1988.

Enligt utförsellagen krävs sålunda tillstånd till utförsel av varor som utgör krigsmateriel. Tillstånd krävs vidare för att till någon utom riket upplåta eller överlåta tillverkningsrätt avseende krigsmateriel. Bestämmelser om vad som avses med krigsmateriel finns i den nyssnämnda förordningen.

Tillstånd krävs även för att inom riket bedriva militärt inriktad utbildning av utländska medborgare. Sedan den 1 juli 1988 krävs därutöver tillstånd för att utveckla krigsmateriel åt någon i utlandet.

Från samma datum är tillverkare av krigsmateriel skyldiga att kvartalsvis redovisa den marknadsföring de bedriver utomlands. Underrättelse måste även lämnas till regeringen senast fyra veckor innan ett anbud lämnas till, eller ett avtal sluts med, någon i utlandet beträffande försäljning eller annat tillhandahållande av krigsmateriel eller upplåtelse eller överlåtelse av tillverkningsrätt avseende krigsmateriel.

Beslut i ärenden rörande dispens från utförselförbudet fattas av regeringen. Regeringsärendena bereds av KMI. Nära samråd sker därvid med utrikesdepartementets politiska avdelning, försvarsdepartementet och i vissa fall med industridepartementet. Utrikeshandelsministern har bemyndigats att pröva utförselärenden som inte avser utförsel i större omfattning eller inte är av större vikt.

Riksdagen fastställde år 1971 (prop. 1971: 146, UU 21, rskr. 343) de riktlinjer som skall ligga till grund för tillståndsprövningen. Riktlinjerna har sedermera bekräftats genom godkännandet av proposition med förslag till lag om förbud mot utförsel av krigsmateriel m. m. år 1982 (prop. 1981/82: 196, UU 26, rskr. 345).

Export av krigsmateriel aktualiserar ständigt problem av principiell karaktär, och tillståndsprövningen utgör ofta en synnerligen grannlaga uppgift. Det är inte möjligt att utforma riktlinjer för tillståndsprövningen så att alla svårigheter i tillämpningen kan undanröjas. Det är därför naturligt att prövningen av de enskilda tillståndsärendena tillmätts särskild betydelse. Enligt 10 kap. 6 § regeringsformen skall regeringen i utrikesärenden av större vikt överlägga med utrikesnämnden före avgörandet, om så kan ske. Vissa utförselärenden rörande krigsmateriel är av den arten att överläggning med nämnden skall äga rum. Även om sådana överläggningar inte bedöms erforderliga, har det likväl ansetts önskvärt att prövningen av vissa enskilda dispensärenden ges en bredare förankring. Riksdagen beslutade år 1984 på grundval av propositionen (1984/85: 82) om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport att en rådgivande nämnd i krigsmaterielexportfrågor skulle inrättas (UU 1984/85: 5, rskr. 61).

Nämnden, som består av sex ledamöter tillsatta på parlamentarisk grund, inledde sin verksamhet i februari 1985. Den höll år 1986 nio, år 1987 tio och år 1988 elva sammanträden. Nämnden har till uppgift att lämna råd i enskilda krigsmaterielexportfrågor. Nämnden sammanträder på kallelse av krigsmaterielinspektören som också leder sammanträdena. Det ankommer på inspektören att redovisa samrådet för det föredragande statsrådet.

Nämndens tillkomst har inneburit att fler ärenden blir föremål för parlamentariskt samråd. Nämndens månatliga sammanträden ger ledamöterna en fortlöpande insyn i regeringens handläggning av krigsmaterielexportärendena. Nämnden har självfallet inte ersatt utrikesnämnden i sådana ärenden som regeringen enligt regeringsformen har att överlägga med utrikesnämnden om.

För att bistå krigsmaterielinspektören med beredning av ärenden rörande klassificering av krigsmateriel inrättades år 1984 ett särskilt tekniskt-vetenskapligt råd med företrädare för flera olika institutioner, som äger kunskap om teknologins tillämpning på civila resp. militära områden. Under år 1988 höll rådet sex sammanträden.

I nyss nämnda proposition uttalade regeringen sin avsikt att varje år lämna riksdagen en redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten. Härigenom skulle riksdagen förses med en samlad information om krigsmaterielexporten samtidigt som underlag skulle ges för en bredare allmän debatt.

I enlighet härmed har regeringen sedan år 1985 förelagt riksdagen en årlig skrivelse med redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten. Inom KMI har nu utarbetats en redogörelse avseende år 1988. Redogörelsen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Av redovisningen framgår bl. a. att utförseltillstånd för försåld krigsmateriel lämnats till ett värde av 6 405,4 milj. kr. jämfört med 5 383,2 milj. kr. under år 1987. Detta innebär räknat i 1968 års priser en ökning med 14,4%. År 1987 var ökningen 21,8% och år 1986 31,3%.

Svenska tillverkares faktiska krigsmaterielexport under år 1988 uppgick till 6 154,4 milj. kr. mot 4 426,6 milj. kr. under år 1987. I 1968 års priser motsvarar detta en ökning med 34,0%. 46% av den totala exporten år 1988 utgjordes av leveranser till Indien.

En hög självförsörjningsgrad i fråga om försvarsmateriel ingår som ett viktigt led i den svenska säkerhetspolitiken. På flera försvarsområden är det en avgörande fördel för Sverige att ha en inhemsk produktionskapacitet. Här om råder bred enighet. Det svenska försvaret har emellertid hittills inte ansetts vara en tillräcklig avnämare för att upprätthålla kapaciteten hos svensk försvarsindustri. Det svenska försvarets beställningar kommer med ibland långa och oregelbundna mellanrum. En viss export har därför bedömts som nödvändig för att svensk försvarsindustri skall kunna behålla sin utvecklingskraft och tekniska kompetens. Regeringen tillsatte i juni 1988 en utredning för att närmare belysa dessa förhållanden, utredningen om krigsmaterielexporten (Dir. 1988:41). Utredningen har i uppdrag att analysera sambandet mellan den svenska försvarsindustrins förmåga att tillgodose kravet på en ur neutralitetspolitisk synvinkel acceptabel

självförsörjning av krigsmateriel och denna industris beroende av exportmöjligheter. Den skall även utreda konsekvenserna av och villkoren för försvarsindustriellt samarbete med utlandet samt pröva behovet av ändringar i nu gällande riktlinjer för krigsmaterielexporten och i förekommande fall formulera förslag till sådana förändringar.

I juni 1988 fick även en särskild utredare i uppdrag att se över krigsmaterielbegreppet, utredningen om krigsmaterielbegreppet (Dir. 1988:42). Översynen avser dels nuvarande krigsmaterielförteckning, dels principerna för klassificeringen.

Båda utredningarna beräknas avsluta sitt arbete senast hösten 1989.

Från och med den 1 juli 1988 har genom den tidigare nämnda lagstiftningen en rad nya regler och kontrollbestämmelser för krigsmaterielexporten införts. I en särskild handbok, utgiven av KMI i december 1988, har nu gällande regelverk och handlägningsordning för tillståndsärenden redovisats.

Jag hemställer att regeringen

dels bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anført i det föregående,

dels till riksdagen överlämnar redogörelsen för den svenska krigsmaterielexporten år 1988.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar i enlighet med hennes hemställan.

Svensk krigsmaterielexport år 1988

Allmän bakgrund

Krigsmaterielinspektionen (KMI) följer utvecklingen av den svenska tillverkningen, försäljningen och exporten av krigsmateriel. De företag som har tillstånd att bedriva verksamhet på krigsmaterielområdet – för närvarande omkring 140 stycken, varav ett sjuttioal är aktiva – är skyldiga att lämna uppgifter i olika hänseenden till KMI. Detta material jämte uppgifter som inspektionen tar fram på annat sätt analyseras och bearbetas inom KMI. I propositionen (1984/85: 82) om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport uttalade regeringen sin avsikt att varje år lämna riksdagen en redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten. Föreliggande redogörelse avser den svenska krigsmaterielexporten år 1988.

Utförseltillstånd

I budgetpropositionen lämnar utrikesdepartementet varje år uppgift om värdet av de utförseltillstånd som har utfärdats under föregående kalenderår. I årets budgetproposition har värdet för år 1988 angivits till 6,4 miljarder kr.

Antalet inkomna utförselärenden har under senare år legat mellan 1 700 och 2 300. Den övervägande delen av dessa har gällt utförsel av enstaka vapen och annan krigsmateriel av ringa omfattning. Beslut om utförseltillstånd fattas av regeringen. I ärenden som inte avser utförsel i större omfattning eller inte är av större vikt får det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om utförsel av krigsmateriel pröva frågan om sådant tillstånd. Som framgår av tabell 1 fattades år 1988 regeringsbeslut i utförselärenden som sammantaget utgjorde 99 % av det totala värdet av givna tillstånd.

Tabell 1. Utförselbevis för försäld krigsmateriel under åren 1984–1988

År	Totalt värde milj. kr.	Härav reg.beslut milj. kr.	% av total- värdet	Antal reg.beslut
1984	2 241,1	2 145,4	96	204
1985	3 120,1	3 030,4	97	182
1986	4 262,1	4 150,7	97	226
1987	5 383,2	5 319,5	99	285
1988	6 405,4	6 332,9	99	380

Av tabell 2 nedan framgår att den sammantagna volymen av beviljade utförseltillstånd beräknad i 1968 års priser ökat under år 1988 med 14,4 % eller med 172,4 milj. kr. Det bör påpekas att utförseltillstånden ofta täcker en annan och längre tidsperiod än den till vilken tabelluppgifterna hänför sig.

Tabell 2. Utförselbevis för försäld krigsmateriel under åren 1984–1988 i löpande priser och i 1968 års prisnivå¹ jämfört den procentuella volymförändringen

År	Värdet i löpande priser milj. kr.	Värde i 1968 års priser milj. kr.	Volymförändring %
1984	2 241,1	570,2	+ 5,4
1985	3 120,1	746,4	+ 30,9
1986	4 262,1	979,8	+ 31,3
1987	5 383,2	1 193,6	+ 21,8
1988	6 405,4	1 366,0	+ 14,4

¹ Vid prisomräkningen har SCB:s exportprisindex för verkstadsprodukter använts.

Faktiska leveranser

Det förekommer olika uppgifter om det årliga värdet av svensk krigsmaterielexport. KMI:s statistik grundar sig på de uppgifter som redovisas av exportföretag rörande värdet av levererad materiel.

Tabell 3 visar värdet i miljoner kronor av svensk krigsmaterielexport under den senaste tioårsperioden såväl i löpande priser som i 1968 års prisnivå. Av tabellen framgår även krigsmaterielens andel av Sveriges totala varuexport. Värdet för år 1988 avser export från samtliga krigsmaterieltillverkare. Utförsel av jakt- och sportskyttmateriel från vapenhandlare till enskilda personer liksom till vapenhandlare redovisas separat.

Tabell 3. Värdet av svensk krigsmaterielexport under åren 1979–1988 i löpande priser och 1968 års prisnivå², m. m.

År	Sveriges totala varuexport milj. kr	Krigsmaterielexport			
		löpande priser milj. kr	andel av totalexporten %	1968 års priser milj. kr	volymförändring %
1979	118 030	1 671	1,41	677	+ 71,4
1980	130 800	2 078	1,59	775	+ 14,5
1981	144 523	1 697	1,17	577	- 25,5
1982	167 975	1 588	0,95	481	- 16,6
1983	210 310	1 658	0,79	444	- 7,7
1984	242 500	2 178	0,90	554	+ 24,8
1985	259 985	2 137	0,82	511	- 7,8
1986	265 100	3 243	1,22	746	+ 46,0
1987	281 433	4 427	1,57	981	+ 31,5
1988	304 782	6 155	2,02	1 313	+ 34,0

² Vid prisomräkningen har SCB:s allmänna exportprisindex för verkstadsprodukter använts. Värdet för år 1988 avser svenska tillverkares krigsmaterielexport.

Krigsmaterielens andel av vår totala varuexport för år 1988 uppgår till 2,02 %, mot 1,57 % för år 1987. Genomsnittssiffran för den senaste tioårsperioden är 1,24 %.

Som alltid gäller att förändringar från ett år till ett annat inte ger underlag för några mer långsiktiga bedömningar av utvecklingstendenser. Det kan bl. a. noteras att 46 % av den samlade utförseln under år 1988 avsåg export till ett land, nämligen Indien. Denna export dominerades i sin tur av AB Bofors leveranser av fälthaubitssystem.

En jämförelse av tabellerna 1, 2 och 3 visar att det sammantagna värdet av beviljade utförelsetillstånd under ett år kan skilja sig avsevärt från värdet av faktiska leveranser under samma år.

Exportens fördelning på materielslag

Huvudområdet vapen och ammunition dominerar den svenska krigsmaterielexporten. För år 1988 svarar detta område för 82,5 %. Alla fältartillerileveranser till Indien har bokförts på detta område, således även i systemet ingående fordon, eldledningsutrustning m. m.

Tabell 4. Värdet av svensk krigsmaterielexport i milj. kr under åren 1986–1988 fördelat på sex olika huvudområden

	1986	1987	1988
a) Vapen och ammunition (inkl. för jakt och sport)	2 531,7	3 447,2	5 078,80
b) Krut och sprängämnen samt vissa tändmedel (inkl. för civilt bruk)	89,7	81,5	89,70
c) Pansrade fordon jämte utrustning	4,3	76,6	9,53
d) Krigsfartyg jämte utrustning	24,5	1,8	0000
e) Militära luftfartyg och delar därtill samt fallskärmar ³	294,2	478,5	455,95
f) Övrig materiel ⁴	298,5	341,0	520,43
Summa	3 249,9	4 426,6	6 154,44

³ Värdet för år 1988 avser svenska tillverkares krigsmaterielexport.

⁴ Kategorin övrig materiel omfattar bl. a. övningsmateriel, underhålls- och tillverkningsutrustning samt radar och annan elektronik.

Geografisk spridning

Den i föregående tabeller redovisade totala omfattningen av krigsmaterielexporten och dess uppdelning på olika huvudområden kompletteras i följande sammanställningar av exportens fördelning, dels på skilda regioner under den senaste tioårsperioden (tabell 5), dels på enskilda länder under år 1988 (tabell 6).

Tabell 5. Krigsmaterielexportens fördelning på regioner i procent av värdet under åren 1984–1988⁵

	1984	1985	1986	1987	1988
Europa (väst) ⁶	50	50	53	42	33
Nordamerika	7	8	4	14	11
Sydamerika	8	8	9	4	6
Asien	19	27	31	38	50
Afrika	15	5	0	2	0
Oceanien	1	2	3	0	0
Europa (öst)	0	0	0	0	0
Antal länder	42	40	38	40	38

⁵ Värdet för år 1988 avser svenska tillverkares krigsmaterielexport.

⁶ Västeuropa inkl. Jugoslavien.

Sedd över ett längre tidsavsnitt visar sammanställningen att den svenska krigsmaterielexporten till hälften av sitt värde gått till Västeuropa och till drygt 30 % till Asien.

Tabell 6. Exporten av krigsmateriel år 1988 fördelad på länder⁷ (som jämförelse anges även exporten under åren 1986 och 1987) · Skr. 1988/89: 147
Exporten anges i tusental kronor

	1988	1987	1986
Amerikas Förenta Stater	631 339,1	441 325	87 447
Argentina	39 049,4	15 643	6
Australien	20 812,4	14 148	88 154
Belgien	2 843,3	2 999	4 218
Brasilien	87 861,9	92 958	276 215
Canada	36 686,3	170 404	39 472
Danmark	135 631,7	181 593	199 253
Egypten	66,5	—	—
Finland	73 129,1	296 846	514 607
Frankrike	6 192,4	5 868	3 494
Förbundsrepubliken Tyskland	327 716,6	153 358	59 310
Gabon	260,0	—	—
Grekland	70 302,8	2 226	780
Hongkong ⁸	187,6	518	861
Indien	2 833 204,7	1 387 410	312 215
Indonesien	17 755,5	51 269	104 409
Irland	3 582,4	10 280	16 693
Island ⁸	111,0	34	49
Italien	65 704,2	86 870	158 080
Japan	6 818,9	16 156	10 835
Jugoslavien	80 227,4	62 652	68 686
Malaysia	29 233,8	40 621	81 771
Mexico	10 673,0	—	—
Nederländerna	101 370,0	41 668	13 413
Nigeria	28 370,1	28 045	10 325
Norge	644 475,3	519 958	457 513
Nya Zeeland	8 756,3	1 060	1 518
Pakistan	75 922,5	185 762	239 418
Portugal	1 215,4	125	100
Schweiz	113 599,3	69 811	90 996
Singapore	82 627,6	31 172	251 581
Spanien	2 043,8	7 269	1 424
Storbritannien	11 826,1	52 955	46 120
Tunisien	866,6	23 235	134
Tyska Demokratiska Republiken ⁸	57,8	48	71
Ungern ⁸	13,8	3	—
Venezuela	210 838,9	—	—
Österrike	393 073,4	367 740	64 238
Summa	6 154 448,3	4 426 595 ⁹	3 242 935 ⁹

⁷ Värdet för år 1988 avser svenska tillverkares krigsmaterielexport.

⁸ Endast utförelse av finkaliberammunition.

⁹ Slutsumman anger totalvärdet, i vilket också ingår leveranser till länder som ej var mottagare under år 1988.

Under år 1988 omfattade svenska tillverkares krigsmaterielexport 38 länder. Till 7 av de 38 länderna understeg exportvärdet 1 milj. kr. I fyra av dessa fall har exporten rört sig enbart om finkaliberammunition.

Till detta skall läggas utförelse av reservdelar, underhållsmateriel m. m. från Försvarets materielverk till ett sammanlagt värde av 68,4 milj. kr. Denna utförelse skedde i allt väsentligt till Finland och Danmark.

Härutöver beviljades under år 1988 tillstånd för utförelse av handeldvapen till ett sammanlagt värde av ca 9,77 milj. kr. Av denna summa avsåg 9,12 milj. kr. utförelse från företag som har tillstånd att bedriva handel med handeldvapen till motsvarande företag i utlandet. Sådan utförelse beviljades förutom till de länder som angivits i tabell 6 även till Tjeckoslovakier:

och Tanzania. Återstoden avsåg utförsel av enstaka vapen för privatpersoners räkning.

Skr. 1988/89: 147

Försäljning av tillverkningsrättigheter m. m.

Under år 1988 har tre tillstånd lämnats till upplåtelse av tillverkningsrätter utom riket.

Prövningen av ärenden rörande licenser sker på samma sätt som när det gäller export av materielen som sådan. Förutom den prövning som föregår varje tillstånd till export av krigsmateriel görs en genomgång av relevanta delar av licensavtalet. Därvid fästs särskild vikt vid frågor rörande licensens omfattning, dess utsträckning i tiden, reexportklausuler m. m.

Regeringen har med stöd av 12 § utförsellagen föreskrivit en skyldighet för företag som överlåtit en tillverkningsrätt avseende krigsmateriel till någon i utlandet att årligen redovisa huruvida överlåtelserna är i kraft samt, om möjligt, huruvida tillverkning skett på basis av dessa överlåtelser.

11 företag har för år 1988 lämnat sådan redovisning avseende 71 st licensöverlåtelser i 19 länder.

Militärt inriktad utbildning

Militärt inriktad utbildning av utländsk medborgare får inte bedrivas inom landet utan regeringens tillstånd. Inget sådant tillstånd har lämnats under år 1988.

Redovisning av ägande i utländska rättssubjekt

Enligt 10 § utförsellagen skall företag som har tillstånd att tillverka eller tillhandahålla krigsmateriel årligen redovisa uppgifter om ägande i utländska rättssubjekt som bedriver utveckling, tillverkning, marknadsföring eller försäljning av krigsmateriel.

Sex företag har, avseende läget den 31 december 1988, redovisat ägande i 15 utländska rättssubjekt i 12 länder.

De exporterande företagen

Det finns för närvarande ca 60 exportörer av krigsmateriel i Sverige. Av dessa är 25 mindre företag som har tillstånd att handla med jakt- och sportskyttevapen. 35 företag som har tillstånd att tillverka krigsmateriel exporterade sådan materiel under år 1988. 21 av de tillverkande företagen exporterade för mer än 1 milj. kr.

De främsta exportörerna är AB Bofors och FFV Ordnance. AB Bofors är den ojämförligt största. Tillsammans svarade de för nära 83 % av krigsmaterielexporten år 1988. Efter dessa kommer SAAB Scania AB som exporterade för över 100 milj. kr. Philips Elektronikindustrier AB, FFV Norma AB, SATT Communications AB, Nobel Kemi AB, SAAB Missiles AB, Volvo Flygmotor AB och SAAB Instruments AB exporterade vardera för

mellan 50 och 100 milj. kr. Tre företag exporterade för mellan 10 och 50 milj. kr., nämligen Lindesberg Industri AB, Bofors Aertronics AB och Contraves Svenska AB. Övriga företag med en export överstigande 1 milj. kr. är Hägglunds Vehicle AB, FFV Mipro AB, FFV Aerotech, S.A. Marine AB, ABB Plast AB, Air Target Sweden AB, SAAB Training Systems AB samt Norabel AB.

Skr. 1988/89: 147

Tillsammans svarade dessa 21 företag för 99,8% av hela den svenska krigsmaterilexporten under år 1988.

